

УДК 336.01:336.71(477)

Н. А. Фукс

ПОНЯТТЯ «БАНКІВСЬКА ПОСЛУГА» І «БАНКІВСЬКА ОПЕРАЦІЯ» В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Якість законодавства (у тому числі й банківського) та ефективність його застосування значною мірою залежить від термінології, що використовується, її узгодженості та однозначності розуміння сутності окремих понять. Сьогодні доводиться констатувати, що становлення банківського законодавства на сучасному етапі розвитку України відбувається із порушенням вимог юридичної техніки (зокрема, в частині уніфікації термінології). Нехтування вимогою щодо точності термінології та однакового розуміння того чи іншого поняття у тексті нормативно-правових актів, які становлять банківське законодавство, можна спостерігати, починаючи з базових понять, що визначають зміст банківської діяльності, до яких передусім належать «банківська послуга» та «банківська операція». Це не лише ускладнює подальший розвиток банківського законодавства, знижує рівень його ефективності через зниження якості окремих законодавчих актів, а й уповільнює процеси гармонізації з європейським законодавством, заважаючи таким чином взаємодії суб'єктів банківської діяльності національної та європейських правових систем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сутності основних понять у сфері банківської діяльності – «банківська послуга» і «банківська операція» – приділяють увагу вітчизняні науковці у галузі як економіки, так і юриспруденції. Зокрема, варто відзначити здобутки таких фахівців, як Є.О. Алісов, І.А. Безклубий, З.М. Васильченко, О.В. Васюренко, О.Д. Вовчак, Л.К. Воронова, О.В. Дзюблук, І.Б. Заверуха, Б.С. Івасів, Є.В. Карманов, В.В. Корнєєв, О.А. Костюченко, Т.А. Латковська, Б.Л. Луців, І.О. Лютий, А.М. Мороз, О.П. Орлюк, Л.О. Примостка, М.І. Савлук, Т.С. Смовженко, В.П. Ходаківська, С.А. Циганов, Н.М. Шелудько та ін. Однак, незважаючи на широкий інтерес до вивчення цих питань, на наш погляд, потребують глибокого аналізу тенденції законодавчої практики використання понять «банківська послуга» та «банківська операція».

Мета дослідження полягає у формулюванні дефініцій «банківська послуга» і «банківська операція» на основі систематизації підходів до їх розуміння у законодавчих актах, наукових джерелах та з урахуванням європейського досвіду задля досягнення точності у розумінні базової термінології у сучасному банківському законодавстві України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині в законодавчих актах, які визначають основи правового регулювання діяльності банків, серед яких – Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV [1], Закони України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 р. № 679-XIV [2] та «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121-III [3], одночасно вживаються поняття «банківська послуга» і «банківська операція» зі встановленням різних

змістових взаємозв'язків між ними, що пояснюється відсутністю в законодавстві дефініцій відповідних понять. Зазначене зумовлює необхідність уточнення співвідношення між цими поняттями, виходячи з їх сутності.

На сьогодні можна стверджувати, що підходи до розуміння змісту понять «банківська послуга» і «банківська операція» та їх співвідношення змінюються з розвитком банківського законодавства. Вперше поняття «банківська операція» та «послуга» були використані ще в Законі України «Про банки і банківську діяльність» від 20 березня 1991 р. № 872-ХІІ [4] (втратив чинність). Основним з-поміж них було поняття «банківська операція» (поняття «банківська послуга» в цьому нормативно-правовому акті ще не вживалося – прим. авт.). Закон містив ст. 3, що мала назву «Банківські операції», в ч. 3 якої визначався перелік операцій, здійснювати які у межах, передбачених статутами, могли банки. Водночас у ч. 1 ст. 25 Закону України «Про банки і банківську діяльність» 1991 р. із назвою «Функції комерційних банків» (а функції можна розглядати як напрями діяльності – прим. авт.) зазначалося, що банки здійснюють кредитно-розрахункове, касове та інше банківське обслуговування шляхом виконання операцій і надання послуг, передбачених ст. 3 цього закону, а в ч. 1 ст. 27 банкам заборонялося укладати угоди з метою монополізації умов надання кредитів, інших послуг. При цьому відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 3 закону залучення і розміщення грошових вкладів та кредитів – це банківська операція. Також у контексті виявлення встановленого в Законі України «Про банки і банківську діяльність» 1991 р. співвідношення між поняттями «банківська операція» та «послуга» становить інтерес ч. 1 ст. 40 «Функції Ощадного банку України», в якій до функцій Ощадного банку віднесено розрахунково-кредитне та касове обслуговування населення, безготівкові розрахунки, розповсюдження та погашення цінних паперів, кредитування населення, валютне обслуговування іноземних громадян та громадян України, надання різноманітних платних послуг. На основі аналізу вищенаведених норм можна дійти висновку про довільне вживання поняття «послуга» в тексті Закону України «Про банки і банківську діяльність» 1991 р. або як тотожного поняттю «банківська операція», або в розумінні дій банку, які безпосередньо не пов'язані із здійсненням пасивних або активних операцій.

Надалі в Законі України «Про Національний банк України» з метою окреслення сфери державного регулювання діяльності банків спостерігаємо вживання поняття «банківська операція». Так, відповідно до ст. 7 закону серед інших функцій центрального банку держави називається встановлення для банків правил проведення банківських операцій, здійснення ліцензування банківської діяльності та операцій (п. п. 4, 9 ч. 1 ст. 7). Тенденція використання термінології за відсутності її точного визначення, започаткована у 90-х рр. ХХ ст., мала продовження у першій редакції нині чинного Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р. Спершу напрями діяльності банків у цьому нормативно-правовому акті подібно до закону 1991 р. визначалися із використанням поняття «банківські операції» (ст. 47 мала аналогічну назву). Однак у законі також вживається поняття «послуга» (абз. 23 ч. 1 ст. 2, п. 3 ч. 2 ст. 44, пп. 8, 11 ч. 2 ст. 47, п. 3 ч. 1 ст. 56, ч. 1 ст. 60, ч. 3 ст. 61 та ін.) і з'являються поняття «банківська послуга» (ст. 53, ч. 1 ст. 54, ч. 3 ст. 55, пп. 4, 5 ч. 1 ст. 56) і «фінансова послуга» (ч. 1 ст. 12, п. 2 ч. 3 ст. 50). Вихо-

дячи з норм цих статей, можна констатувати урізноманітнення термінології, яка позначає напрями діяльності банків, шляхом введення до тексту закону понять «банківська операція», «послуга», «банківська послуга», «фінансова послуга». Проте залишилося невирішеним питання визначення сутності кожного з цих понять, що сприяло усталенню довільного їх вживання у співвідношеннях із різним змістовим зв'язком, серед яких переважали ототожнення понять «банківська операція» – «банківська послуга», «банківська послуга» – «послуга» і використання понять «банківська послуга» та «послуга» як таких, що містять у собі усі види діяльності банку.

Поняття «банківська операція» також вживається у ст. 339 Господарського кодексу України, яка має назву «Банківські операції». Згідно з цією статтею фінансове посередництво здійснюється банками у формі банківських операцій, а основними видами банківських операцій називаються депозитні, розрахункові, кредитні, факторингові та лізингові операції (ч. 1 ст. 339). Щодо законодавчого визначення переліку банківських операцій у ч. 2 ст. 339 Господарського кодексу України робиться відсилання до спеціального законодавчого акту – Закону України «Про банки і банківську діяльність». При цьому в ч. 5 ст. 341 Господарського кодексу України помічаємо використання законодавцем поняття «послуга» у такому контексті: «Договір повинен містити види послуг, що надаються банком...», проте виникає питання, в якому розумінні вживається поняття «послуга»: як синонім поняття «банківська операція» чи як елемент банківської операції? Беручи до уваги відому норму ч. 2 ст. 339 Господарського кодексу України, варто зазначити, що тривалий час (до 16 червня 2011 р.) використання в кодексі поняття «банківська операція» як основного збіглося з підходом ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р., яка спершу, як і ст. 339 Господарського кодексу України, мала назву «Банківські операції» і визначала перелік операцій та угод, які банки мали право здійснювати на підставі банківської ліцензії, а також операцій, виконання яких передбачало отримання письмового дозволу Національного банку України.

Нині відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності банків» від 15 лютого 2011 р. № 3024-VI (набув чинності з 16 червня 2011 р.) ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р. має назву «Види діяльності банку» і містить, що є важливим, поняття «банківські послуги», яке відтепер введено і до дефініції поняття «банк». Таким чином, законодавець змістив акценти у базовій термінології, яка використовується у розкритті основних напрямів діяльності банків, замінивши поняття «банківські операції» на поняття «банківські послуги». До останніх належать: 1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб; 2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах, та рахунків умовного зберігання (ескроу); 3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик (ч. 3 ст. 47). При цьому варто підкреслити, що згідно з ч. 2 ст. 47 банк має право здійснювати банківську діяльність на підставі банківської ліцензії

шляхом надання банківських послуг, тобто фактично законодавець визначає банківську діяльність через сукупність банківських послуг, надавати які має право лише фінансова установа – банк. Отже, в сучасній редакції ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р. використовується термінологія, що кореспондує із термінологією, яка вживається в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 р. № 2664-III [5]. Зазначене твердження також доводять норми ст. 47, відповідно до яких банк має право надавати, окрім банківських, ще й інші фінансові послуги (крім послуг у сфері страхування). Такі нововведення дали змогу виокремити банківські послуги з-поміж фінансових послуг, а банки – серед фінансових установ.

Водночас чинна редакція Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р., на наш погляд, містить норми, в яких словосполучення «банківські послуги» вживається у значенні, ширшому від розуміння поняття «банківські послуги» згідно з ч. 3 ст. 47 цього закону, що спричинено безсистемним використанням термінології в спеціальному банківському законодавстві через відсутність дефініції поняття «банківська послуга». Так, зокрема, зазначене простежується в ч. 2 ст. 53, відповідно до якої банку забороняється встановлювати процентні ставки та комісійні винагороди на рівні, нижчому за собівартість банківських послуг у цьому банку; пп. 4, 5 ч. 1 ст. 56, згідно з якими банки зобов'язані на вимогу клієнта надати інформацію про ціну банківських послуг та іншу інформацію і консультації з питань надання банківських послуг. Отже, спостерігається використання поняття «банківська послуга» в ширшому значенні, ніж визначено у ч. 3 ст. 47, оскільки у цьому контексті мова йде про вимоги для банків, встановлені щодо усіх видів їхньої діяльності.

Крім цього, у тексті чинного Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р. містяться словосполучення, які становлять синонімічний ряд поряд із поняттям «банківські послуги», – «послуги, що надаються банком», «послуги банку», наприклад: 1) банк самостійно визначає напрями своєї діяльності і спеціалізацію за видами послуг (ч. 2 ст. 4); 2) банк самостійно встановлює процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги (ч. 14 ст. 47); банки зобов'язані на вимогу клієнта надати йому інформацію про перелік послуг, що надаються банком (п. 3 ч. 1 ст. 56). При цьому, як видно, словосполучення «послуги, що надаються банком», «послуги банку» за змістом не є тотожними поняттю «банківська послуга» ані в розумінні ч. 3 ст. 47 закону, ані в широкому значенні цього поняття, оскільки в будь-якому разі банківські послуги визначаються не за суб'єктом їх надання, а за об'єктом – а це фінансові активи. Водночас зазначимо, що банки можуть надавати послуги, які прямо не пов'язані з рухом фінансових активів, зокрема, зі зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа, надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг (пп. 4, 7 ч. 8 ст. 47). Тобто у такому контексті словосполучення «послуги, що надаються банком», «послуги банку» стосуються і тих видів діяльності банку, які прямо не пов'язані з рухом фінансових активів.

Також у Законі України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р. спостерігається довільне використання базових понять «банківська послуга» і «банківська

операція», що пояснюється відсутністю відповідних законодавчих дефініцій, а, отже, й однозначного розуміння їх співвідношення між собою. Зокрема, привертають увагу такі норми: 1) в ч. 1 ст. 49 закону операція, зазначена в п. 3 ч. 3 ст. 47 цього ж закону (розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик) розглядається як кредитна операція (хоча згідно з ч. 3 ст. 47 це є банківська послуга), а в ч. 1 ст. 53 закону банкам заборонено укладати договори з метою обмеження конкуренції та монополізації умов надання кредитів, інших банківських послуг (у контексті наведених норм, на наш погляд, проглядається ототожнення понять «банківська послуга» і «банківська операція»); 2) в ч. 4 ст. 47 закону банківські послуги дозволяється надавати винятково банку. Водночас Центральний депозитарій цінних паперів має право провадити окремі банківські операції на підставі ліцензії на здійснення окремих банківських операцій, що видається Національним банком України (вважаємо, що можна говорити про розуміння поняття «банківська операція» як елемента банківської послуги).

Подібні та інші факти нехтування вимогою юридичної техніки щодо точності термінології та однакового розуміння окремих понять у всьому тексті нормативно-правового акту вже можна розглядати як усталену тенденцію і, на жаль, не лише у галузі банківського законодавства, що знижує якість як відповідних законів, так і підзаконних нормативно-правових актів, які покликані деталізувати їх норми. Отже, все вищенаведене вкотре доводить необхідність формулювання законодавчих дефініцій понять «банківська послуга» і «банківська операція» або ж встановлення співвідношення між ними за аналогією на основі дефініції поняття «фінансова послуга» відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», оскільки згідно з п. 14 ч. 1 ст. 4, п. 6 ч. 1 ст. 1 та абз. 2 ч. 1 ст. 21 цього закону банківські послуги є різновидом фінансових послуг, а ринок банківських послуг – складником ринків фінансових послуг.

Так, за законом, фінансова послуга – це операції з фінансовими активами, що здійснюються в інтересах третіх осіб за власний рахунок чи за рахунок цих осіб, а у випадках, передбачених законодавством, – і за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, з метою отримання прибутку або збереження реальної вартості фінансових активів (п. 5 ч. 1 ст. 1). Також у ч. 1 ст. 2 зазначається, що Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» регулює відносини, що виникають між учасниками ринків фінансових послуг під час здійснення операцій із надання фінансових послуг, а п. 1 ч. 3 ст. 4 передбачено, що органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, у межах своїх повноважень приймають рішення про належність операцій, які здійснюються на ринках фінансових послуг, до певного виду фінансових послуг, визначених у ч. 1 ст. 4 закону. Отже, виходячи з вищенаведеного, фінансова послуга складається із сукупності операцій із фінансовими активами і є результатом їх виконання. На жаль, доводиться констатувати, що і в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» підхід до використання термінології не є бездоганним. Так, у п. 5 ч. 1 ст. 6 серед умов договору про надання фінансових послуг називається найменування фінансо-

вої операції (а не фінансової послуги – прим. авт.), а в п. 2 ч. 3 ст. 4 зазначається, що органи, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, можуть приймати в межах своїх повноважень рішення про визначення операції як фінансової послуги, відсутність такої фінансової послуги серед видів фінансових послуг, передбачених переліком згідно з ч. 1 цієї статті, та заборону надання зазначеної послуги, що наводить на думку про ототожнення понять «фінансова послуга» і «фінансова операція», незважаючи на їх розмежування у дефініції поняття «фінансова послуга». Окрім цього, цей нормативно-правовий акт, на жаль, не містить дефініцій понять «операція з фінансовими активами», «операція з надання фінансових послуг» та «фінансова операція», які утворюють синонімічний ряд і вживаються у тексті закону як тотожні. Однак, незважаючи на це, в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» наявне розмежування понять «фінансова послуга» і «фінансова операція» та встановлення співвідношення між ними як цілого та частки. А оскільки, виходячи з вищенаведеного, банківські послуги є різновидом фінансових послуг, керуючись аналогією закону, подібний підхід можна застосовувати і для визначення змісту понять «банківська послуга» і «банківська операція».

Досліджуючи сутність поняття «банківська послуга», доцільно також звернутися до Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р. № 435-IV в контексті регулювання відносин, пов'язаних із наданням послуг, оскільки банківським послугам, як і фінансовим, притаманні риси, що характеризують послуги загалом. Тим паче, що згідно з ч. 2 ст. 901 норми Цивільного кодексу України можуть застосовуватися до всіх договорів про надання послуг, якщо це не суперечить суті зобов'язання. Так, відповідно до ст. 901 Цивільного кодексу України за договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається у процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором. Також у цьому контексті варто звернути увагу на дефініцію поняття «послуга», яка використовується у Законі України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р. № 1023-XII в редакції Закону України від 1 грудня 2005 р. № 3161-IV: послуга – це діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб (п. 17 ч. 1 ст. 1). Однак банківські послуги за своєю природою є нематеріальними, абстрактними, тобто не мають конкретної товарної форми і набувають реальних рис через майнові договірні відносини.

З метою формулювання дефініцій понять «банківські послуги» і «банківські операції» для потреб законодавства звернемося також до тлумачень цих понять провідними вітчизняними науковцями-юристами. Так, на думку І.А. Безклубого, у вузькому розумінні банківська послуга – це комплекс правомірних дій банку з фінансовими активами, у процесі здійснення яких задовольняються вимоги споживача [6, с. 42]. А Т.А. Латковська банківською операцією вважає сукупність взаємопов'язаних, юридично зумовлених, систематичних дій спеціальних суб'єктів

(банків), наділених особливою правоздатністю, відповідно до установчих документів і наданої Національним банком ліцензії з дотриманням установлених правил, стандартів та нормативів, об'єктом яких можуть бути кошти, цінні папери, дорогоцінні метали та каміння тощо та які здійснюються на підставі укладеного договору і відповідно до чинного законодавства та нормативних актів Національного банку України [7, с. 9]. Як бачимо, принципового розмежування ці визначення не містять.

Загалом доводиться констатувати, що в сучасній вітчизняній та іноземній науковій літературі наявні різні, часто протилежні міркування щодо сутності поняття «банківська послуга», його співвідношення з поняттям «банківська операція», тобто банківські послуги можуть ототожнюватися з банківськими операціями, що у випадках іншомовних наукових праць може пояснюватися навіть недосконалістю перекладу, або розглядатися як близькі за змістом до банківських операцій, які є основними видами діяльності банку, або ж «банківські послуги» та «банківські операції» чітко розмежовуються шляхом відокремлення банківських послуг від пасивних та активних операцій, які пов'язані із залученням і розміщенням коштів. Проте більшість визначень поняття «банківська послуга» у науковій літературі базується на використанні поняття «банківська операція», тобто остання розглядається як частина банківської послуги.

На основі аналізу вищенаведених законодавчих та наукових підходів вважаємо, що банківську послугу можна визначити як сукупність технологічно взаємопов'язаних операцій із фінансовими активами, що здійснюються фінансовими установами – банками в інтересах третіх осіб на підставі договору з метою отримання прибутку та/або збереження реальної вартості фінансових активів. Тобто фактично мова йде про банківські послуги відповідно до ч. 3 ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» 2000 р., які разом становлять поняття «банківська діяльність». Саме надання банківських послуг є професійною діяльністю, яка здійснюється фінансовими установами – банками на підставі ліцензії Національного банку України. А банківська операція – це конкретна дія банку з фінансовими активами, яка у сукупності з іншими технологічно взаємопов'язаними діями спрямована на досягнення результату – задоволення потреб клієнта банку шляхом надання йому відповідної банківської послуги. При цьому варто зауважити, що надання банківської послуги передбачає здійснення певних банківських операцій, а виконання тих чи інших банківських операцій може бути пов'язано із наданням як банківських, так і інших фінансових послуг або здійсненням банком інших видів діяльності (або ж стосуватися організаційних, технічних чи інших питань всередині банку).

Також відзначимо, що заміщення поняття «банківська операція» поняттям «банківська послуга» в законодавстві України відповідає тенденціям, які спостерігаються у міжнародних документах, зокрема, в Угоді про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014 р. (ст. 125).

Висновки. На основі проведеного дослідження нами сформульовані такі висновки: 1) надання банківської послуги передбачає здійснення банком низки

технологічно пов'язаних між собою банківських операцій, тобто банківська операція є елементом банківської послуги; 2) здійснення банківських операцій не завжди пов'язано з наданням банківських послуг, а може стосуватися й інших видів діяльності банку; 3) розмежування понять «банківська послуга» і «банківська операція» сприятиме уточненню термінології, яка вживається в банківському законодавстві.

Література

1. Господарський кодекс України: закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Про Національний банк України: закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
3. Про банки і банківську діяльність: закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
4. Про банки і банківську діяльність: закон України від 20 березня 1991 р. № 872-XII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/872-12> (втратив чинність)
5. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
6. Безклубий І.А. Банківські правочини: цивільно-правові проблеми: монографія / І.А. Безклубий. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 378 с.
7. Латковська Т.А. Фінансово-правове регулювання організації та функціонування банківської системи в Україні та зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Т.А. Латковська. – Одеса, 2008. – 36 с.

Анотація

Фуks Н. А. Поняття «банківська послуга» і «банківська операція» в законодавстві України. – Стаття.

У статті проаналізовано сутність понять «банківська послуга» і «банківська операція» та встановлено співвідношення між ними на основі аналізу вітчизняного законодавства з урахуванням сучасних наукових підходів та європейського досвіду.

Ключові слова: банк, банківська діяльність, види банківської діяльності, банківські операції, банківські послуги, Закон України «Про банки і банківську діяльність».

Аннотация

Фуks Н. А. Понятия «банковская услуга» и «банковская операция» в законодательстве Украины. – Статья.

В статье проанализирована сущность понятий «банковская услуга» и «банковская операция», установлено соотношение между ними на основе анализа отечественного законодательства с учетом современных научных подходов и европейского опыта.

Ключевые слова: банк, банковская деятельность, виды банковской деятельности, банковские операции, банковские услуги, Закон Украины «О банках и банковской деятельности».

Summary

Fuks N. A. Concept of „banking service” and „banking operation” in legislation of Ukraine. – Article.

Essence of concepts „banking service” and „banking operation” is analyzed in this article, and the relation between them is established on basis of domestic legislation analysis, with taking into account of contemporary scientific approaches and European experience.

Key words: bank, banking, types of banking, banking operations, banking services, Law of Ukraine „On Banks and Banking”.